

Prežívanie životnej zmyslupnosti a existenciálnej frustrácie u pacientov so závislosťou od alkoholu

Rybár J., Okruhlica, L., Alexanderčíková, Z., Kováčsová, E.

Centrum pre liečbu drogových závislostí Bratislava

AT konferencia, Bojnice 2015

Úvod

- **Prežívanie zmysluplnosti** – nielen naplňovanie potrieb svojho prežitia a pohody – ale aj uskutočňovanie životných hodnôt a ušľachtilých cieľov, nielen pre prospech seba, ale aj iných.
  - je nezávislé od vonkajších podmienok – môže byť prítomné aj za nepríjemných životných okolností ... alebo ... naopak neprítomné pri hmotnom blahobyte a úspešnosti.
- **Existenciálna frustrácia** – prežitky prázdnoty a nezmyselnosti, omrzenosti, nudy, bezcieľnosti, nechuti k životu a tiesnivého zúfalstva či beznádeje. Sama o sebe nie je chorobou – ale varovný signál. Pri zanedbaní môže viesť k chorobnému stavu.

Úvod

- V logoterapii – rôzne výskumné a diagnostické nástroje na meranie naplnenosti života zmyslom alebo symptómov existenciálnej frustrácie (vákua)
- Najznámejšie PIL a LOGO-Test Lukasovej E. (LT)
- Zisťujú - či osoba má problém práve v tejto oblasti
– meranie stupňa ohrozenosti

Hypotézy

- Pacienti so závislosťou od alkoholu na začiatku liečby prežívajú vyššiu mieru existenciálnej frustrácie než pacienti pri ukončení kompletnej ústavnej liečby
- Podobne aj pri ambulantnej liečbe -pacienti v dlhodobom (do 1 roka) pravidelnom psychoterapeutickom procese – na začiatku a na konci liečby.

Pacienti

- N = 60 pacientov
- Priemerný vek 49 (SD±11,5)
- 63 % mužov
- 37 % žien

Pacienti – popis vzorky

- Stav

slobodní 18 %

ženatí 54 %

rozvedení 25 %

vdovci 3 %

Pacienti – popis vzorky

- Zamestnanie

20 % nezamestnaných

40 % robotnícke profesie

40 % úradnícke, manažérske profesie

Metódy

klinická   prospektívna   anonymná
deskriptívna   štúdia

Metódy

- LT - 3 časti - skóre
- I. 9 otázok – 9 kategórii obsahu zmyslu života
- II. 7 otázok – symptómy existenciál. frustrácie
- III. a. 3 príbehy – majú projektívnu povahu
- III. b. vlastný príbeh – má 3 dimenzie
  1. naplnenie zmyslu
  2. postoj k utrpeniu
  3. postoj k úspechu

Metódy

- **Vysvetlenie Q škál**
- **Kvartil Q1 - 25%** populácie - nadpriemerné naplnenie zmyslu (NZ)
- **Q2+Q3 - 50%** populácie - priemerné NZ
- **Q4+(D9+D10) - 25%** populácie - podpriemerné NZ - na hranici EF (existenc. frustrácie)
- **Decil D9 - 10%** populácie - zlé NZ - prítomnosť EF
- **D10 - 10%** populácie - veľmi zlé NZ - noogénna neuróza alebo depresia

Výsledky

- Priemerná dĺžka užívania psychoaktívnej látky (alkohol)

9 rokov

Výsledky

- Priemerná dĺžka abstinencie

7 mesiacov

minim. 2 týždne

maxim. 1 rok

Výsledky

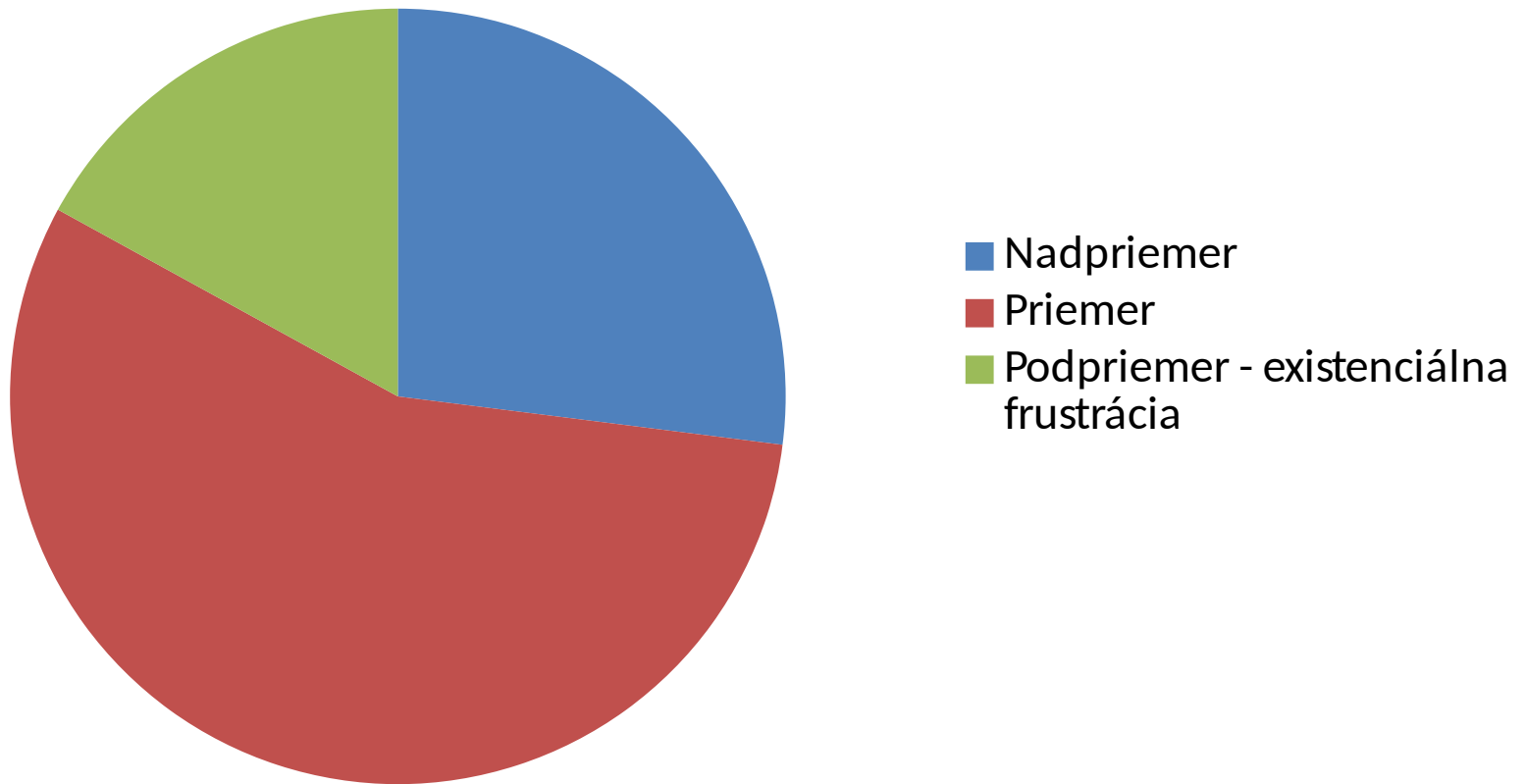
- Priemerné skóre u všetkých pacientov
  - Priemerné skóre I. = 3,9
  - Priemerné skóre II. 4,2
  - Priemerné skóre IIIa. 0,8
  - Priemerné skóre IIIb. 2,1
  - **Priemerné celkové skóre 11**

Výsledky - Q

- Q1 27 % pacientov
- Q2 + Q3 56 % pacientov
- Q4 7 % pacientov
- D9 10 % pacientov
- Q4+(D9+D10) 17% pacientov

Výsledky Q

Prežívanie zmyslu

Výsledky – skóre

- Podľa pohlavia

Medzi mužmi a ženami sú signifikantné rozdiely iba v skóre IIIb (vlastný príbeh), kde **muži** majú priemerne **2,35** a **ženy** priemerne **1,59** a tento rozdiel je štatisticky významný na hladine významnosti ($p < 0,05$).

Výsledky - skóre

- Podľa zamestnania

Významné rozdiely vyšli v skóre II a celkovom skóre (Q).

Skóre II - Najvyššie majú **nezamestnaní** – **5,73**, potom nasledujú úradníci – 3,62, robotníci 3,57.

Tento rozdiel je štatisticky významný na hladine významnosti ($p < 0,05$)

Výsledky - Q

- Podľa zamestnania
  - Najčastejšie Q u **nezamestnaných** je **Q2+Q3 = 73%** pacientov.
  - Najčastejšie Q u **robotníkov** je **Q2+Q3 = 65%** pacientov.
  - Najčastejšie Q u **úradníkov** je **Q1 = 43%** pacientov

Tento rozdiel je štatisticky významný na hladine významnosti ($p < 0,05$)

Výsledky - Q

- Podľa pohlavia

Nie sú rozdiely v žiadnom Q (kvartile) podľa pohlavia

Výsledky - Q

- Podľa dĺžky užívania psychoaktívnej látky (alkohol)
- Podľa korelačnej analýzy dĺžka užívania a Q spolu nesúvisia
(nedá sa povedať, že dĺžka užívania vplýva na Q)

Výsledky - Q

- Podľa dĺžky abstinencie
  - Podľa korelačnej analýzy dĺžka abstinencie a Q spolu nesúvisia
- (nedá sa povedať, žeby dĺžka abstinencie do 1 roka ovplyvňovala Q.)

Výsledky - Q

- Podľa veku pacienta
- vek pacienta a Q spolu nesúvisia
(nedá sa povedať, že vek vplýva na Q škály).

Výsledky

- Podľa rodinného stavu
- Podľa **rodinného stavu** sa nenašli rozdiely v prežívaní zmysluplnosti, najčastejšie zastúpená kategória u všetkých pacientov (t.j. slobodných, ženatých, rozvedených, vdovcov) je

Q2+Q3

Porovnanie

- málo dotazníkov na porovnanie pacientov na začiatku a konci ústavnej aj ambulantnej liečby
- Vlastné príbehy všetkých pacientov
  - áno 73%
  - nie 27%

Diskusia

- Pomocou LT - možné zisťovať mieru NZ a EF (aj latentné formy) počas terapeutického procesu
napr. Lukasovej študentka v San Diego - 90% chronických ťažkých alkoholikov - príčina vzniku - pocit nezmyselnosti života (Lukasova, 2009)
- Z príbehov - mladší pac. - skôr zmysluplnosť v budúcnosti, starší pac. - v minulosti
- Ženy - vyššie NZ - vlastne príbehy - než muži
- Oproti populácii - nie sú výrazné rozdiely - ale mierne vyššie prežívanie zmysluplnosti (Q1, Q2+Q3) a nižšia existenciálna frustrácia (Q4+D9) u pacientov so závislosťou od alkoholu v terapii

Záver

- Prieskumami u pacientov s F 10.2 počas terap. procesu
-aktuálny stav EF - ďalšie smerovanie terapie:
u Q4+D9 – nutná psychoterapeutická starostlivosť, ale vhodná
aj u Q2+Q3 pre otvorenú možnosť priaznivého aj
nepriaznivého ďalšieho vývoja
- Abstinencia do 1 roka významne nemení prežívanie
zmysluplnosti – krátka doba pre zmenu noo-dynamiky
pacienta
- Nezamestnaní - najviac existenciálne frustrovaní
- Úradnícke a manažérske profesie - najvyššie naplnenie zmyslu

Literatúra

- Lukasová, Elisabeth. 1992. LOGO-TEST – *zkouška k měření „prožívané smysluplnosti a „existenciální frustrace“*. Chrudim: Mach, 1992
- Lukasová, Elisabeth. 2009. Základy logoterapie. Bratislava: Lúč, 2009.
- Kosová, Martina a kol. 2014. LOGOTERAPIE – Existenciální analýza jako hledání cest. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014
- Tavel, Peter. 2004. Zmysel života podľa V.E.Frankla. Bratislava: IRIS, 2004.

Ďakujem za pozornosť

rybar@cpldz.sk